

PATVIRTINTA
Vilniaus kolegijos Agrotechnologijų fakulteto
dekano 2023 m. gruodžio 15d. įsakymu Nr. AT V1-46

**VILNIAUS KOLEGIJA
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS**

**BAIGIAMOJO DARBO METODINIAI NURODYMAI
AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ STUDIJŲ PROGRAMOS
STUDENTAMS**

PARENGĖ:
dr. Erika Kubilienė
dr. Gražina Palaitytė
Rasa Miakinkovienė
dr. Inga Jančauskienė

SVARSTYTA
Kraštotvarkos ir agroverslo technologijos katedros posėdyje
2023 m. gruodžio mėn. 11 d. Nr. AT K (ZD) - 9

TURINYS

Pratarmė.....	3
Baigiamojo darbo rengimo etapai.....	4
Baigiamojo darbo objektas ir tematika.....	6
Baigiamojo darbo pristatymo žodžiu principai.....	11
Baigiamojo darbo struktūra.....	12
Baigiamojo darbo įforminimo reikalavimai.....	23
Citatų ir naudotų šaltinių pateikimas tekste.....	26
Akademinė etika ir plagiato prevencija.....	29
Baigiamojo darbo vertinimas	30
Priedai	

PRATARMĖ

Agroverslo technologijų studijų programos studentai studijas baigia rengdami ir gindami baigiamąjį darbą. Rengti baigiamąjį darbą leidžiama tik studentams, įvykdžiusiems visus studijų programos reikalavimus ir neturintiems finansinių įsipareigojimų. Rengdamas baigiamąjį darbą, studentas įgyja įgūdžių, būtinų organizuojant, atliekant ir apibendrinant profesines veiklas.

Baigiamųjų darbų metodinių nurodymų paskirtis - paaiškinti baigiamojo darbo rengimo, gynimo katedroje ir baigiamųjų darbų gynimo komisijoje procedūrą bei padėti studentams parengti baigiamąjį darbą metodiškai. Jie yra skirti *Agroverslo technologijų* studijų programos studentams.

Baigiamųjų darbų metodinių nurodymų tikslas – apibrėžti baigiamojo darbo rengimo tvarką: darbo struktūrą, apimtį, teksto tvarkymo reikalavimus ir supažindinti studentus su baigiamojo darbo rengimo, gynimo ir vertinimo tvarka.

Su baigiamojo darbo (toliau - BD) rengimo metodiniais reikalavimais privalo susipažinti ir jais vadovautis baigiamąjį darbą rengiantys studentai, jų vadovai (konsultantai), recenzentai, vertinimo komisijos nariai.

BENDROSIOS BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO NUOSTATOS

Agroverslo technologijų studijų programos baigiamojo darbo rengimo ir gynimo metodiniai nurodymai (toliau – Nurodymai) apima baigiamųjų darbų struktūrą, apimtį, specifinius rengimo, įforminimo, peržiūros ir gynimo katedroje bei baigiamųjų darbų gynimo komisijoje reikalavimus.

Baigiamasis darbas (toliau – BD) – tai originalus, savarankiškai parengtas studento darbas sisteminant, reflektiviai ir kritiškai analizuojant, integruojant bei pritaikant teorinę, praktinę, empirinę informaciją, siekiant pademonstruoti pasiektus BD studijų rezultatus. Baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo procedūrą reglamentuoja Vilniaus kolegijos baigiamųjų darbų (projektų) rengimo ir gynimo tvarkos aprašas. Baigiamiesiems darbams vertinti kiekvienais mokslo metais direktoriaus įsakymu sudaroma baigiamųjų darbų gynimo komisija (toliau – Komisija). Baigiamojo darbo temą, probleminio tyrimo lauko sritį, studentas pasirenka iš katedros pateikto sąrašo arba siūlo pats, suderinęs su Katedra ir baigiamojo darbo vadovu. Baigiamųjų darbų temas lietuvių ir anglų kalbomis bei vadovus katedros teikimu tvirtina fakulteto dekanas.

Už Baigiamojo darbo kokybę ir autentiškumą atsako baigiamojo darbo (projekto) autorius.

Agroverslo technologijų studijų programos baigiamųjų darbų probleminio tyrimo lauko sritys:

1. Augalininkystės ir gyvulininkystės inžinerinių sistemų taikymas agroverslo aplinkoje.
2. Augalininkystės technologijų taikymas agroverslo aplinkoje.
3. Gyvulininkystės technologijų taikymas agroverslo aplinkoje.
4. Ūkio valdymo sistemų taikymas agroverslo aplinkoje.

BD rengimo etapų planą (2 priedas), kuriame įvardijami BD rengimo etapai ir jų atlikimo terminai, kiekvienais mokslo metais parengia katedros vedėjas ir teikia tvirtinti prodekanui. Šis planas skelbiamas viešai. BD rengimo etapų aprašymas pateikiamas 1 lentelėje.

Studentui pasirinkus baigiamojo darbo temą ir ją suderinus su baigiamojo darbo vadovu, užpildomas „Baigiamojo darbo registravimo lapas“ (3 priedas), kuris pristatomas į *Kraštotvarkos ir agroverslo technologijų* katedrą (toliau – Katedra) svarstymui. Jeigu baigiamasis darbas yra užsakomasis, tuomet darbo temą studentas aptaria su vadovu ir užsakovu. Katedrai užsakovas pateikia patvirtinimą dėl užsakomojo baigiamojo darbo (16 priedas).

1 lentelė. Baigiamojo darbo (projekto) rengimo etapai ir jų atlikimo terminai.

BD rengimo etapas	BD rengimo etapo aprašymas	Atlikimo terminas
BD probleminio tyrimo lauko sričių paskelbimas studentams	BD probleminio tyrimo lauko sritis studentai renkasi iš sąrašo, kurį skelbia studijų programą kuriojanti Katedra. BD problemą, atitinkančią studijų programos kryptį, gali siūlyti ir studentas. Pastarasis ją turi suderinti su Katedros vedėju.	Iki baigiamosios praktikos pradžios
BD vadovo skyrimas	BD vadovais gali būti skiriami ne tik Kolegijos dėstytojai, bet ir socialinių partnerių atstovai, turintys ne žemesnę nei magistro laipsnį. BD vadovas kartu su studentu aptaria BD rengimo etapų plane numatytas veiklas, konsultuoja studentą BD rengimo klausimais. Studentas turi teisę kreiptis į Katedrą su argumentuotu prašymu skirti BD konsultantą.	Ne vėliau nei per 4 savaites nuo baigiamosios praktikos pradžios
BD temos registravimas katedroje	Studentas Katedrai pateikia užpildytą BD temos registravimo lapą, kuriame turi būti nurodyta BD autoriaus vardas, pavardė, studijų programos pavadinimas, BD temos pavadinimas lietuvių ir anglų kalbomis, BD vadovo vardas, pavardė, BD rengimo metai. Temos lietuvių ir anglų kalbomis aptariamos ir tikslinamos Katedros posėdyje (3 priedas)	Iki BD rengimo etapų plane nurodytos datos
BD temų ir vadovų tvirtinimas dekanu įsakymu	BD temas lietuvių ir anglų kalbomis bei vadovus Katedros teikimu tvirtina fakulteto dekanas. BD vadovą ir/arba temą studentas gali keisti motyvuotu prašymu dekanui, suderinęs su Katedros vedėju, bet ne vėliau kaip likus 6 savaitėms iki BD viešo gynimo.	Ne vėliau kaip per 3 dienas nuo BD temos registravimo katedroje

<p>BD peržiūra ir (arba) gynimas katedroje</p>	<p>BD peržiūrai ir (arba) gynimui dekanų įsakymu sudaroma 3 atitinkamos studijų krypties dėstytojų komisija / komisijos (toliau – Katedros komisija). Atsižvelgiant į studijų programos specifiką, BD peržiūros ir (arba) gynimo katedroje organizavimą reglamentuoja fakulteto dekanų patvirtinti BD rengimo, įforminimo ir gynimo metodiniai nurodymai. Tuo atveju, kai studentas, dalyvaudamas mainų programoje, BD rengia užsienio aukštojoje mokykloje / įmonėje, įstaigoje, organizacijoje ar studijuoja nuotoliniu būdu, ar kitais atvejais leidus BD rengimo etapų plane numatytais terminais fakulteto dekanui, BD pristatyti ir (arba) ginti gali nuotoliniu būdu, o pristatymas ir (arba) gynimas turi būti įrašomas. Vadovaujantis Katedros komisijos nutarimu (-ais), studentams, kurių BD atitinka fakulteto dekanų patvirtintus metodinius nurodymus ir Bendrųjų studijų rašto darbų rengimo reikalavimus, suteikiama prieiga įkelti BD į elektroninę sutapties atpažinimo sistemą. Fakulteto dekanų patvirtintų metodinių nurodymų ir Bendrųjų studijų rašto darbų rengimo reikalavimų neatitinkantys BD laikomi neparengtais nustatytu laiku.</p>	<p>BD rengimo etapų plane numatytais terminais</p>
<p>BD savarankiškumo patikra</p>	<p>BD tikrinami elektronine sutapties atpažinimo sistema, vadovaujantis Vilniaus kolegijos Bendruosiuose studijų rašto darbų reikalavimuose nurodyta tvarka ir numatytais plagiatų nustatymo kriterijais. Patalpinus BD Moodle aplinkoje jis automatiškai pateikiamas savarankiškumo patikrai. Sugeneruojama BD sutapties ataskaita, kurią BD vadovas turi peržiūrėti per tris darbo dienas. Išvadą apie sutapties patikrinimą BD vadovas suformuluoja BD vadovo atsiliepime (14 priedas) ir pateikia Katedrai. BD vadovas, nustatęs plagiatų faktą, iš savo tarnybinio el. pašto per vieną darbo dieną turi informuoti fakulteto dekaną, katedros vedėją ir studentą pridėdamas sutapties ataskaitą. Dekanas parengia teikimą direktoriui dėl studento šalinimo iš Kolegijos ir apie plagiatų faktą informuoja Akademinės etikos komitetą</p>	<p>Sugeneruotą BD sutapties ataskaitą BD vadovas peržiūri per tris darbo dienas</p>
<p>Leidimas ginti BD</p>	<p>BD, kuriuose nenustatyti plagiatų atvejai, Katedros teikimu leidžiami ginti BD gynimo komisijos posėdyje. Leidimas ginti BD ir recenzentų skyrimas skelbiami dekanų įsakymu.</p>	
<p>BD recenzavimas</p>	<p>Recenzentas – BD vertintojas, turintis ne žemesnę kaip magistro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą ir kurio pagrindinė profesinė ir (ar) mokslinė / meninė veikla yra susijusi su konkrečia studijų kryptimi. Recenzentui priskirti recenzavimui BD pateikiami Kolegijos nurodytose</p>	<p>Recenzentas katedros vedėjui recenziją atsiunčia el. paštu ne vėliau nei likus 1 darbo</p>

	elektroninėse failų talpyklose. Recenzentas turi būti susipažinęs su šiais BD rengimo ir gynimo metodiniais nurodymais, kuriais vadovaudamasis parengia recenziją (15 priedas).	dienai iki gynimo.
Studento susipažinimas su recenzija	Studentui recenziją Katedros vedėjas arba jo įgaliotas Katedros darbuotojas išsiunčia elektroniniu paštu.	Ne vėliau nei likus 1 darbo dienai iki BD viešo gynimo
BD gynimas	BD gynimas BD gynimo komisijos posėdyje. Baigiamojo darbo vadovas, recenzentas, baigiamųjų darbų gynimo komisijos nariai pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą (17 priedas)	Pagal dekaną patvirtintą tvarkaraštį

Ginti baigiamąjį darbą (projektą) studentui leidžiama dekanų įsakymu ir tik studijų grafike nurodytu laiku.

BAIGIAMOJO DARBO OBJEKTAS IR TEMATIKA

BD tikslas - praktiškai susieti studijuotų bendrųjų, studijų krypties teorines žinias, analizuoti, sisteminti surinktus duomenis, pateikti išvadas ir praktiškas rekomendacijas, atskleidžiant savarankiškumą ir kūrybiškumą ir įrodant kvalifikacijos ir profesinio pasirengimo lygį.

BD tema turi atitikti Agroverslo technologijų studijų programos rezultatus (1 priedas). Pasirinkta tema turi būti aktuali, turinti praktinę reikšmę.

BD temos pasirinkimas siejamas su baigiamosios praktikos atlikimo žemės ūkio įmone/ūkiu, kurioje studentas atlieka baigiamąją praktiką.

BD tema formuluojama kartu su BD vadovu. Kai aiškiai apibrėžiama problema, tikslas ir uždaviniai, tema tvirtinama katedroje. Literatūros studijos yra svarbios įvertinant temos aktualumą, padeda pagrįsti praktinę reikšmę bei įvardinti problemą.

Tema turi būti aiški, konkreti, atitikti BD turinį. Tema turi būti reikšminga tam tikrai žemės ūkio įmonei/ūkiui.

BD temos gali būti labai įvairios, tačiau privalo atitikti keletą bendro pobūdžio reikalavimų:

1. BD tema turi atskleisti tam tikrą praktinę problemą.
2. Svarbu įvertinti pasirinktos temos apimtį. Jei tema itin plati, tai baigiamajame darbe gali tekti praleisti kai kurias svarbias dalis arba daugumą jos aspektų vos paminėti. Tokiu atveju tema liks neišnagrinėta ir darbas bus paviršutiniškas. Pernelyg siauros temos nagrinėjimo išvados ir pasiūlymai gali turėti labai menką taikomąją vertę – tai menkins ir viso baigiamojo darbo vertę, neleis studentui pademonstruoti *Agroverslo technologijų* studijų programos studijų rezultatų.

2 lentelė. BD rengimo eiga.

Darbo rengimo eiga	Pastabos
BD problemos, tikslo ir uždavinių iškėlimas, darbo temos formulavimas, preliminarus darbo plano (turinio) sudarymas	Studentas formuluoja baigiamojo darbo tyrimo problemą, iškelia darbo tikslą, uždavinius, sudaro preliminarų darbo planą (struktūrą). Studentas renkasi baigiamojo darbo temą ir ją derina su vadovu.
Teorinės dalies rengimas	Parengiama literatūros šaltinių apžvalga, sudaromas pirminis literatūros sąrašas. Pasirenkama ir pagrindžiama tyrimo metodologija.
Analitinės dalies rengimas	Identifikuojama konkreči problema ir modeliuojama metodika problemai išspręsti. Renkami duomenys, jie analizuojami, vertinami. Parengiami sprendimai praktinei problemai spręsti, jei yra poreikis, atliekami ekonominiai skaičiavimai.
Išvadų ir rekomendacijų rengimas.	Formuluojamos darbo tikslą ir uždavinius atitinkančios išvados ir rekomendacijos
Santraukos lietuvių ir užsienio kalba rengimas.	Parengiama darbo santrauka, atskleidžianti darbo tikslą, turinį ir rezultatus bei rodanti studento sugebėjimą pristatyti esminius darbo aspektus
Literatūros ir kitų šaltinių sąrašo sudarymas.	Sąrašas sudaromas vadovaujantis bibliografiniais pavyzdžiais, pateiktais šiuose metodiniuose nurodymuose
Viešojo pristatymo rengimas (<i>PowerPoint</i> ar kita vaizdo/informacijos demonstracijos programa).	Pristatymui reikalinga medžiaga paruošiama <i>Power Point</i> programa. Plačiau skyriuje „BAIGIAMOJO DARBO PRISTATYMO ŽODŽIU PRINCIPAI“

Katedra parengia BD rengimo etapų planą (2 priedas). BD vadovauja vadovas, esant būtinybei skiriamas BD konsultantas. Vadovas (ir konsultantas) neteikia studentui paruoštų sprendimų. Už BD priimtus sprendimus, darbo išvadas, teiginių ir skaičiavimų teisingumą **atsako studentas**.

Atvykęs į BD gynimą katedroje, studentas privalo turėti užpildytą ir pasirašytą BD rengimo ir atsiskaitymo darbo vadovui tvarkaraštį (18 priedas).

BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA

BD sudaro **pagrindinės** (įvadas, dėstymas ir išvados) ir **pagalbinės** (antraštinis lapas, turinys, sąvokų ir santrumpų sąrašas, literatūros sąrašas, lentelių ir paveikslų sąrašas, santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, baigiamojo darbo konsultacijų grafikas, priedai) dalys.

BD struktūrinės dalys yra šios:

1. Antraštinis lapas (4 priedas);
2. Turinys (11 priedas);
3. Santrauka lietuvių ir anglų kalba (12 ir 13 priedai);
4. Sąvokų ir santrumpų sąrašas (jei būtina) (5 priedas);
5. Lentelių ir paveikslų sąrašai (6 ir 7 priedai);
6. Įvadas;

7. Teorinė dalis;
8. Analitinė dalis;
9. Išvados ir rekomendacijos;
10. Literatūros sąrašas (8 priedas);
11. Priedai (nebūtinai, priedų apimtis neribojama).

Antraštinis lapas (4 priedas) – tai pirmasis BD lapas, kuriame pateikiama ši informacija: Vilniaus kolegijos pavadinimas, logo; fakultetas, katedra; studijų programos pavadinimas ir valstybinis kodas; BD pavadinimas lietuvių ir anglų kalbomis; baigiamojo darbo (projekto) autoriaus, baigiamojo darbo vadovo vardas, pavardė, mokslo laipsnis (jei yra); BD rengimo vieta ir metai.

Turinys (11 priedas) – turi gerai atspindėti darbo struktūrą, reikia išvardyti visas sudėtines dalis (skyrius, poskyrius, skyrelius) ir nurodyti jų puslapius. Struktūrinės darbo dalys turi būti labai aiškiai suformuluotos. Skaitytojas turi žinoti, ko gali tikėtis iš kiekvieno skyriaus: jeigu dalies pavadinime yra žodis *analizė*, vadinasi, bus analizuojama, jeigu – *aptarimas*, bus tik aptariama.

Santrauka – turi atspindėti visą darbą, atliepti išsikeltus tikslą ir uždavinius. Joje trumpai apibūdinami pagrindiniai darbo skyriai. Santraukoje neturi būti pateikta nauja ar papildoma informacija, kurios nėra darbe. Tai darbo reziumė, atskleidžianti darbo tikslą, turinį ir rezultatus bei rodanti studento sugebėjimą pristatyti esminius darbo aspektus ne tik gimtąja, bet ir anglų kalba. Rekomenduojama santraukos struktūra:

- Kolegijos, fakulteto ir katedros pavadinimai;
- Studijų programos pavadinimas;
- BD autoriaus pavardė, vardas;
- BD pavadinimas;
- BD apimtis;
- BD tikslas, uždaviniai, tyrimo objektas;
- Tyrimo metodika;
- Svarbiausi tyrimo rezultatai;
- Pagrindinės BD išvados ir rekomendacijos.

Santraukos apimtis - 1 psl. (400 žodžių). Santraukos formos pateiktos 12 ir 13 prieduose.

Santraukos apimtis – vienas puslapis.

Summary – santraukos lietuvių ir anglų kalbomis turi sutapti, santrauka anglų kalba rašoma naujame puslapyje.

Sąvokų ir santrumpų sąrašas (jei reikia) (5 priedas).

Lentelių ir paveikslų sąrašai (6 ir 7 priedai) – iš eilės į atskirus sąrašus surašomos visos baigiamajame darbe esančios lentelės ir paveiksai. Reikia nurodyti lentelės (paveikslo) eilės numerį, pavadinimą ir puslapį, kuriame yra lentelė ar paveikslas.

Įvadas. Įvadą reikėtų pradėti nuo temos *aktualumo, naujumo, darbo praktinės reikšmės* pagrindimo remiantis moksliniais teiginiais, o ne asmeniniais pamąstymais. Temos naujumas atskleidžiamas per šiuos aspektus: kiek darbo tema svarbi teorijai (pvz. rinkodaros) ir praktikai bei kiek ši tema tyrinėta moksliniu požiūriu. Po to reikėtų aiškiai suformuluoti tyrimo problemą, nustatyti darbo tikslą ir uždavinius, darbo objektą, aprašyti naudotus tyrimo būdus bei metodus. Darbo įvadas jokių būdu neturėtų būti darbo santrauka. Darbo tikslas formuluojamas vienu sakiniu ir turi įvardinti pagrindinį tyrimo siekį.

Formuluojant tyrimo problemą, reikia siekti, kad joje kaip galima tiksliau atsispindėtų probleminė situacija ir ją apsprendžiantis realus prieštaravimas. Tyrimo problema gali būti formuluojama ir kaip probleminis klausimas(-ai) apie reiškinius bei jų sąveikas.

Rekomenduojama darbo tikslą parašyti atskirai ir išskirti paryškintu šriftu. Darbo uždavinių skaičius turėtų būti nuo 3 iki 5. Uždavinius būtina sunumeruoti ir išdėstyti pastraipomis.

Darbo uždavinių formulavimo principai:

1. Uždaviniai turi atitikti temą.
2. Atskleidžia darbo esmę (struktūrą, ryšius, raidos etapus), svarbiausias tyrimo/analizės sąlygas, tyrimo/analizės metodiką.
3. Uždaviniai turi apibendrintai nurodyti spręstinus klausimus – jie neturi būti per smulkūs ar nevienodo „svorio“.
4. Uždaviniai formuluoja konkrečius veiksmus, kuriuos reikės atlikti darbo rengimo metu, siekiant įgyvendinti darbo tikslą.
5. Darbo uždavinys negali būti bendresnis už patį tikslą.
6. Uždavinys turi būti suformuluotas taip, kad būtų aišku kaip jis bus įgyvendintas šiame darbe.
7. Uždavinių negalima formuluoti klausimo forma, bet įvardinti reiškinį kurį ketinama tyrinėti/analizuoti (pvz.: ne „kaip dažnai lankosi“, o „lankomumą“).

Įvado struktūros dalių loginė seka turėtų būti tokia:

- Temos aktualumas ir tyrimo problema;
- Darbo tikslas;
- Darbo uždaviniai;

Dėstyme turi būti nuosekliai analizuojami ir aprašomi įvade numatyti uždaviniai, įrodinėjami teiginiai. Dėstymas turi būti suskirstytas į skyrius, poskyrius ir skyrelius, pateiktas teorinis darbo pagrindimas, naudotos literatūros apžvalga ir konkretūs tyrimo rezultatai. Dėstyme

reikia pateikti savo surinktos medžiagos analizę, savo konkretaus tyrimo duomenis. Gautus rezultatus reikia palyginti su kitų autorių duomenimis (jei tokių yra). Dėstymą sudaro teorinė ir analitinė dalys.

Teorinėje dalyje studentas atlieka teorinę problemos analizę: nagrinėjamos temos mokslinės literatūros lietuvių ir užsienio kalbomis šaltinių apžvalgą, pateikiama įvairių terminų, sąvokų interpretacija. Šioje dalyje dėstoma medžiaga atskleidžia, ar išsamiai autorius apžvelgė su tema susijusius teorinius šaltinius ir juose pateiktus modelius, ar nuodugnai juos suvokė, ar pajėgia reikšti savo kritinę nuomonę vienu ar kitų modelių atžvilgiu. BD teorinėje dalyje reikėtų vengti pagrindinių kokios nors srities sampratų ar itin plačiai žinomų modelių aiškinimo – visiškai pakaktų vien juos paminėti, traktuojant tai, kaip šio lygio specialistui, savaime suprantamus dalykus.

Isidėmėtina. BD teorinės dalies negali sudaryti vadovėlių medžiagos atpasakojimas, čia svarbu daugiau dėmesio skirti nuodugnesnėms tam tikros srities studijoms, akademiniam straipsniams, įvairių autorių nuomonei palyginti. Tiesa, vadovėlių nereikia visai ignoruoti – vadovėlių ar jų atskirų skyrių skaitymas naudingas pradiniam darbo etape, gilinantis į temos esmę, ieškant jos ryšių su kitomis teorinėmis ir praktinėmis sritimis. Be to, vadovėliuose pateikiamos nuorodos ir citatos – geras orientyras ieškant labiau specializuotų teorinių šaltinių. Nepamirškite ir mokslinių žurnalų, teisės aktų, mokslinių duomenų bazių. BD turėtų būti cituojama tarptautinių duomenų bazių medžiaga. Vilniaus kolegijos studentai šiuo metu gali naudotis prenumeruojamomis duomenų bazėmis: *EBSCOhost (GreenFILE, Academic Search Complete, Business Source Complete, OpenDissertations), EBSCO eBook Academic Collection, Emerald Management eJournals Collection, Taylor & Francis.*

Siekiant išvengti plagijavimo atvejų, būtina tinkamai nurodyti visus darbe naudotus šaltinius ir juos pateikti pagal nustatytus citavimo reikalavimus (9 priedas). Vilniaus kolegijos studentų rašto darbuose, baigiamuosiuose ir kituose mokslo darbuose taikomas APA citavimo stilius, pritaikytas pagal Kolegijoje nustatytas studijų rašto darbų rengimo normas bei lietuvių kalbos taisykles (<https://www.viko.lt/studijos/biblioteka/mokslui-ir-studijoms/>).

Teorinės dalies apimtis iki **10 psl.** Teorinė dalis baigiama jos apibendrinimu. Teorinė dalis turi būti tiesiogiai susieta su analitine dalimi.

Analitinėje dalyje pirmiausiai nagrinėjama pasirinktos žemės ūkio įmonės/ūkio esama situacija ir identifikuojama problema. Pirmasis poskyris skirtas įmonės veiklai aprašyti.

Toliau (antrame poskyryje) detaliau analizuojama reali tiriamos problemos situacija.

Trečiajame poskyryje reikia trumpai pagrįsti pasirinktus tyrimo būdus, metodus, aprašyti tyrimo metodologiją. Dėmesys skiriamas pačiai duomenų rinkimo procedūrai aprašyti, gautų duomenų patikimumui pagrįsti.

Pateikiami ir aptariami tyrimo rezultatai. Duomenų analizė pristatoma lentelių, paveikslų, diagramų forma. Po kiekvienos lentelės, paveikslo ar diagramos darbo autorius pateikia duomenų analizės interpretaciją, pasiremdamas teorinėmis įžvalgomis. Galiausiai projektuojamas tyrimų rezultatais pagrįstas problemos sprendimas ir parengiamas tyrimo duomenų apibendrinimas.

Ši dalis turi integruoti teorines bei praktines žinias ir atskleisti autoriaus surastą problemos sprendimo kelią. Jei temos pobūdis reikalauja – šioje dalyje aptariamos ir vertinamos galimos sprendimų alternatyvos.

Išvados ir rekomendacijos. Čia formuluojamos svarbiausios darbo išvados, įvade darbo autoriaus suformuluotos tyrimo problemos sprendimo (šalinimo) rekomendacijos. Rekomenduojama pirma pateikti visas išvadas, po jų – visas rekomendacijas. Šioje dalyje medžiaga dėstoma lakoniškų tezių forma. Išvadas ir rekomendacijas reikia numeruoti eilės tvarka ir išdėstyti pastraipomis. Išvadose turi atsispindėti tikslo ir kiekvieno uždavinio sprendimo rezultatai.

Literatūros sąrašo įforminimas – visus BD cituojamus literatūros šaltinius privaloma pateikti literatūros sąrašė (8 priedas). Atitinkamai visi literatūros sąrašė pateikti šaltiniai turi būti paminėti BD tekste. Literatūros sąrašas pateikiamas baigiamojo darbo pabaigoje prieš priedus. Šaltinių bibliografiniai aprašai pateikiami **abėcėlės tvarka** pagal autorių pavardes, jeigu autorių nėra – rikiuojami pagal antraštes. Pirmiausia surašomi šaltiniai, parašyti lotyniškais rašmenimis, po jų abėcėlės tvarka nurodomi šaltiniai, parašyti *kirilica*, ir kita. Visi literatūros sąrašė pateikiami šaltiniai rašomi originalo kalba. Jeigu šaltinio be autoriaus antraštė prasideda **artikeliu** (*a, an, the, der, die* ir kt.), šaltinis literatūros sąrašė rikiuojamas pagal antrąjį antraštės žodį. Kai sąrašė pateikiami keli to paties autoriaus darbai, jie rikiuojami pagal leidinio publikavimo datą didėjančia chronologine tvarka, pvz.: 2010, 2015, 2018 ir t. t. **Tais pačiais metais** išleisti skirtingi to paties autoriaus kūriniai rikiuojami pagal pavadinimą abėcėlės tvarka, tik prie kiekvienų metų **prirašoma raidė** *a, b, c* ir t. t., pvz., Longo, V. (2019a). Jei tas pats autorius yra kito šaltinio bendraautoris, pirmiau pateikiamas vieno autoriaus šaltinis, po to aprašai pateikiami abėcėlės tvarka pagal antrojo arba, jei ir antrasis autorius sutampa, pagal trečiojo autoriaus pavardę ir t. t. Rekomenduojama naudoti bibliografinių nuorodų tvarkymo įrankius, pavyzdžiui: *RefWorks, Zotero, Mendeley, Endnote* ar kt. Šie įrankiai padeda išsaugoti šaltinių bibliografinius įrašus, o rašant baigiamąjį darbą – įterpti citavimo nuorodas tekste bei sudaryti literatūros sąrašą pagal pasirinktą citavimo stilių. **Svarbu!** Šių įrankių pagalba sudarytą literatūros sąrašą reikia atidžiai peržiūrėti, radus klaidų, ištaisyti pagal APA stiliaus reikalavimus.

Priedai – pagrindinį baigiamojo darbo tekstą nėra tikslinga perkrauti medžiaga, kuri buvo naudota kaip pagalbinė priemonė darbo uždaviniams įgyvendinti. Priedai pateikiami po Literatūros sąrašo. Priedai rengiami pagal Bendruosius studijų rašto darbų reikalavimus. Tekste priedo nuoroda

pateikiama paprastuose skliausteliuose. Priedai numeruojami eilės tvarka (lapo viršuje, dešinėje pusėje užrašant pvz. 1 priedas, 2 priedas. Kiekvienas priedas turi turėti pavadinimą.

Baigiamojo darbo apimtis **30-40 puslapių**, neįskaitant priedų. Priedų puslapių skaičius nėra ribojamas.

BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO IR ĮFORMINIMO REIKALAVIMAI

BD pateikiamas A4 formato lapuose. Išilginės orientacijos (Portrait) popieriaus lapo paraštės: kairioji – 3 cm, viršutinė ir apatinė – 2 cm, dešinioji – 1 cm.

Skyrius, poskyris ar skirsnis negali būti trumpesnis nei vienas puslapis. Puslapyje negali likti tuščios vietos (pvz. įkėlus paveikslą ar lentelę).

Puslapis turi būti sumaketuotas taip, kad apačioje neliktų daugiau tuščios vietos, nei numatyta pagal reikalavimus, t. y. 2 cm.

Jeigu darbe pateiktos lentelės turi daug skilčių ir netelpa išilginiame lape, toks lapas formatuojamas gulsčiai – A4L (*Landscape*), nustatomos paraštės: viršutinė – 3 cm (plačiausia paraštė), kairioji – 2 cm, apatinė – 2 cm, dešinioji – 1 cm. Tokią lentelę rekomenduojama pateikti kaip priedą.

Darbo lapai pradedami skaičiuoti nuo antraštinio lapo, tačiau numeruoti pradedama nuo turinio (paprastai nuo 2 puslapio). Lapai numeruojami apatinėje paraštėje per vidurį arabiškais skaitmenimis be taškų ir brūkšnelių. šrifto dydis – 10 pt.

Tekstas pateikiamas vienoje lapo pusėje nestilizuotu Times New Roman 12 pt šriftu. Kiekvienos struktūrinės baigiamojo darbo dalies pastraipos tekstas rašomas: 1,5 intervalu tarp eilučių; lygiuojant pagal abu kraštus; nuo puslapio kairiojo krašto tekstą atitraukiant 1,27 cm; tarpas virš pastraipos ir po pastraipa – 0 pt. Antraštės. Kiekviena nauja baigiamojo darbo dalis pradedama naujame puslapyje. Jų pavadinimai rašomi didžiosiomis raidėmis, paryškintu 14 pt šriftu ir simetriškai (per vidurį) išdėstomi per lapo plotį. Baigiamojo darbo tekstas skirstomas skyriais (1.), poskyriais (1.1.), skyreliais (1.1.1.). Poskyrių pavadinimai rašomi iš karto po skyriaus pavadinimu. Poskyrių pavadinimai numeruojami arabiškais skaitmenimis iš eilės, rašomi mažosiomis raidėmis, 14 dydžio paryškintu šriftu ir simetriškai išdėstomi per lapo plotį.

Darbas turi būti parašytas taisyklinga, aiškia ir sklandžia lietuvių kalba. Mintys dėstomos nuosekliai, aiškiai ir logiškai. Pateikiama informacija – tiksliai, sprendimai ir siūlymai – argumentuoti.

Lentelės ir paveikslai (10 priedas).

Rengiant lenteles ir grafikus baigiamajame darbe, reikia užtikrinti, kad jie būtų lengvai suprantami be papildomų paaiškinimų tekste.

Lentelės pavadinimo sudarymas ir numeravimas:

Lentelės pavadinimas turi būti informatyvus ir atitikti pavaizduotą turinį.

Lentelės numeruojamos iš eilės arabiškais skaitmenimis: eilės numeris ir žodis „lentelė“ (pvz., 2 lentelė). Lentelės numeris rašomas lentelės viršuje prieš pavadinimą; lentelės numeris ir pavadinimas rašomas 12 pt nepastorintu šriftu mažosiomis raidėmis, pradedant didžiąja, centruojamas; tarp pavadinimo ir pačios lentelės paliekamas 1,5 eilutės intervalas.

Didesnes lenteles rekomenduojama kelti į priedus. Jeigu lentelė keliama per kelis puslapius, naujo puslapio viršuje dešinėje pusėje nurodoma, kad tai – lentelės tęsinys (pvz. *Nr.1 lentelės tęsinys*). Kiekviena lentelės dalis (stulpelis arba eilutė) privalo turėti pavadinimą (antraštinį langelį), rašomą vienaskaita, pradedant didžiąja raide, išskyrus tas paantraštes, kurios sudaro vieną sakinį su antrašte. Užrašai lentelės antraštiniuose langeliuose turi būti paprasti ir aiškūs. Antraštiniuose langeliuose reikia vengti vertikalių įrašų ir ilgų pavadinimų. Nerekomenduojama palikti tuščių stulpelių ir eilučių.

Duomenų pateikimas lentelėse. Tekstas skiltyse rašomas 12 pt nepastorintu šriftu (didelės apimties lentelių šriftas gali būti mažinamas iki 10 pt); pastabos (jeigu jos reikalingos) po lentelėmis rašomos 10 pt nepastorintu šriftu. Lentelės eilutės ir stulpelio pavadinimas lygiuojamas kairėje, o skaitinės reikšmės centruojamos.

Į tekstą lentelės įterpiamos po pastraipos, kurioje jos minimos, arba kitame puslapyje. Baigiamąjį darbo turinyje turi būti tik tokios lentelės, kuriose pateikta apibendrinta medžiaga. Ši medžiaga neturi būti kartojama tekste, o jame lentelė tik apibendrinama. Lentelės su pradiniais duomenimis, pradiniais skaičiavimais pateikiamos prieduose.

Visos iliustracijos, esančios baigiamuose darbuose, vadinamos paveikslais. Tai gali būti grafikai, schemas, įvairios diagramos ir kita vaizdinė medžiaga. Iliustracijos (grafikai, diagramos, kreivės ir kt.) rengiamos naudojantis kompiuterinėmis programomis ir išdėstomos tekste po nuorodomis arba prieduose. Jei iliustracijų daugiau nei viena, jos numeruojamos iš eilės.

Paveikslų pavadinimas ir numeravimas. Paveikslų pavadinimui keliami tokie patys reikalavimai, kaip ir sudarant lenteles (9 priedas). Paveikslai numeruojami arabiškais skaitmenimis: eilės numeris ir žodis „pav.“ (1 pav., 2 pav., 2a pav.); paveikslų numeris rašomas jo apačioje prieš pavadinimą; numeris ir pavadinimas rašomas 12 pt nepastorintu šriftu mažosiomis raidėmis, pradedant didžiąja, centruojamas, be taško pabaigoje (pvz., 1 pav. Topografinė nuotrauka), tarp pavadinimo ir vaizdinio paliekamas 1,5 eilutės intervalas.

Paveikslas pateikiamas tekste po sakinio, kuriame jis pirmą kartą paminėtas, arba atskirame lape. Netikslinga tuos pačius duomenis pateikti lentelėje ir diagramoje. Pateikti kito autoriaus originalų paveikslą baigiamajame darbe galima tik kaip pavyzdį mokymo ir mokslinių tyrimų tikslais, nurodant šaltinį.

BAIGIAMOJO DARBO PATEIKIMO PROCEDŪRA

Baigiamojo darbo (projekto) gynimas Katedroje. Pirmasis oficialus darbo pristatymas (gynimas) organizuojamas Katedroje, kuri yra atsakinga už darbo parengimą. Svarstymas Katedroje organizuojamas likus savaitei iki viešo gynimo Komisijoje pagal numatytą BD gynimo grafiką.

BD autorius privalo pateikti pilnai parengtą baigiamąjį darbą skaitmeninėje laikmenoje PDF formatu. Vaizdinės ir informacinės priemonės, skirtos pranešimui, ir pats pranešimas turi būti baigti. BD pristatymui skiriama iki 7 min. Autoriui pristačius darbą Katedroje ir atsakius į jam pateiktus klausimus, vyksta balsavimas dėl siūlymo BD ginti Komisijoje. Katedros komisija gynimo metu pastebėtus BD trūkumus fiksuoja posėdžio protokole ir išvadas bei rekomendacijas pateikia studentui. Studentas, gavęs katedros komisijos pastabas, privalo į jas atsižvelgti ir pakoreguoti iki nurodytos datos.

Katedros komisija gali nerekomenduoti viešai ginti darbo šiais atvejais:

- darbo turinys neatskleidžia, nepagrindžia BD temos;
- darbas nepristatytas nustatytu terminu;
- darbo vadovas nerekomenduoja ginti darbo;
- darbe yra aiškių plagijavimo požymių;
- darbas neatitinka minimalių BD keliamų reikalavimų.

Darbas ginti Komisijoje rekomenduojamas tada, jeigu už tai pasisako ne mažiau kaip pusė posėdyje dalyvaujančių balsavimo teisę turinčių Katedros narių.

BD savarankiškumo patikra. Po sėkmingo gynimo Katedroje, BD autorius tinkamai įformintą suskaitmenintą BD PDF formatu įkelia į MOODLE virtualią mokymosi aplinką sutapties patikrai atlikti (priskirto baigiamojo darbo vadovo paskyroje). BD bylos pavadinimą turi sudaryti studento vardas, pavardė, akademinės grupės žymėjimo trumpinys, pvz.: Vardenis.Pavardenis_ATXX. BD galima kelti tik vieną kartą. Atlikęs BD savarankiškumo patikrą, BD vadovas rašo atsiliepimą (14 priedas), kurį pateikia Katedros vedėjui. Jei BD atitinka visus keliamus reikalavimus, Katedra skiria BD recenzentą.

Baigiamojo darbo (projekto) recenzavimas. Parengtus BD recenzentui perduoda Katedra. Recenzentas turi būti susipažinęs su BD rengimo ir gynimo metodiniais nurodymais, kuriais vadovaudamasis parengia recenziją (15 priedas). Baigiamojo darbo recenzijas katedros vedėjas arba jo įgaliotas asmuo atsiunčia studentui elektroniniu paštu likus ne mažiau 1 d. iki baigiamojo darbo gynimo Komisijoje. Studentas susipažinęs su recenzija turi būti pasiruošęs atsakyti į pateiktus recenzento klausimus Komisijai viešo gynimo metu.

Baigiamojo darbo pateikimo baigiamųjų darbų gynimo komisijai tvarka. Baigiamasis darbas negali būti ginamas, jei nerekomenduoja darbo vadovas arba recenzentas (atitinkama recenzijos išvada). Baigiamųjų darbų gynimas Komisijoje vyksta pagal fakulteto dekaną patvirtintą tvarkaraštį. BD gynimas yra vieša procedūra. Labai svarbi gynimo proceso dalis – darbo pristatymas (pranešimas). Pranešimas ruošiamas naudojant PowerPoint ar kitą pristatymams skirtą programą. BD pristatyti skiriama iki 7 minučių. BD vadovas konsultuoja studentą BD viešo pristatymo klausimais.

BAIGIAMOJO DARBO PRISTATYMO ŽODŽIU PRINCIPAI

Pristatydamas darbą žodžiu, studentas rengia pranešimą *PowerPoint* ar kt. programa. Pranešimo trukmė – iki **7 minučių**. Į pranešimo laiką įeina ir vaizdinės medžiagos demonstravimas.

Rekomenduojamos tokios pranešimo (PowerPoint) dalys:

1. Antraštinė (pirmoji) skaidrė (Vilniaus kolegijos logo, pavadinimas, fakulteto pavadinimas, BD tema, autoriaus vardas, pavardė);
2. BD (projekto) problema, tikslas, uždaviniai, objektas ir pan.;
3. BD (projekto) rezultatai ir jų analizė (ilustruojama vaizdine medžiaga);
4. Išvados ir rekomendacijos.

BD pristatyme studentas atskleidžia darbo aktualumą, problemą, akcentuoja darbo tikslą, gautus rezultatus, rezultatų taikymo sritis. Rezultatus rekomenduojama pateikti lentelių ar paveikslu pavidalu, vengiant teksto perkėlimo į skaidres. Pristatant rezultatus žodžiu, nerekomenduojama persakyti lentelėse ar paveiksluose pateiktų skaičių. Klausytojams reikia perteikti gautų rezultatų interpretaciją. Kiekvienas naujas teiginys turėtų padėti klausytojui geriau suprasti problemą ir jos sprendimo būdus. Jei atliktas projektas buvo plačios apimties, rekomenduojama pristatyme pateikti tik svarbiausius gautus rezultatus. Projekto rezultatai pristatomi atsakant į darbo įvade suformuluotą kiekvieną darbo uždavinį. Į pristatymą nereikia įtraukti darbo turinio ir naudotos literatūros sąrašo.

Pranešimo skaidrių skaičius priklauso nuo BD apimties ir gautų rezultatų. Kiekvieną skaidrę būtina trumpai pakomentuoti.

Būtina pasirinkti tinkamą pristatymo formą: spalvą (spalvos reikšmė, sodrumas, kontrastas, terapija), šriftą (serifiniai, neserifiniai, rašytiniai, dekoratyviniai, alternatyviniai), iliustraciją / fotografiją (vientisumas, taupumas), kompoziciją / dizainą (turinys + forma).

Spalva. Fonas – neutralus. Tekstas: jei tekstas – baltas, jis turi būti kontrastingas fonui. Jei fonas baltas (šviesus), tai šriftas – juodas. Akcentai – šiltų spalvų. Rekomenduojama naudoti ne daugiau kaip keturias spalvas: fonui, pagrindiniam tekstui, pavadinimui, akcentui.

Šriftas. Rekomenduojama naudoti ne daugiau kaip tris skirtingus šriftus: du pagrindiniai – pavadinimui ir pagrindiniam tekstui, pasviręs tų pačių šriftų variantas – akcentui. Dauguma šriftų turi 3 pagrindinius formatus: reguliarų (jis dar vadinamas įprastiniu), **paryškintą**, *kursyvą*. Rekomenduojamas antraštės šrifto dydis yra 24–28, pagrindinio teksto – 14–18.

Iliustracija / fotografija. 90 proc. informacijos, kurią gauna smegenys, perduoda vaizdinės informacijos priemones (nuotraukos, iliustracijos, paveikslai, eskizai, žemėlapiai, simboliai, logotipai, kompiuteriniai paveikslėliai, piktogramos, animaciniai paveikslėliai, ekrano užsklandos). Rekomenduojama naudoti to paties stiliaus vaizdines priemones. Vienoje skaidrėje neturėtų būti daugiau nei du vaizdiniai.

Kompozicija. Forma turi atitikti turinį. Visose skaidrėse turi vyrauti nuoseklumas: vienodas šriftas, šrifto dydis, spalvų derinys, teksto išdėstymas. Skaidrėje turi būti tik pagrindiniai žodžiai. Duomenims palyginti pasirenkama diagrama: skritulinė, kūginė, kreivinė, voratinklinė, laiptinė, juostinė.

Reikia vengti teksto ir vaizdinės informacijos dubliavimo skaidrėse. **Kiekviena skaidrė turi būti sunumeruota** (išskyrus pirmąją antraštinę pristatymo skaidrę). Visas pristatymas turi būti vienodo dizaino.

BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMAS

BD vertina recenzentas ir BD gynimo komisija.

BD negali būti vertinamas, jei darbo autorius dėl kokių nors priežasčių neatvyksta ginti darbo. Studentams, dėl svarbių priežasčių (liga, gimdymas, nelaimingas atsitikimas, artimo šeimos nario mirtis ir kt.) negalintiems ar negalėjusiems numatytu laiku parengti ir ginti BD, jų prašymu ir dekanų įsakymu BD gynimas gali būti atidėtas iki kito BD gynimo komisijos posėdžio arba suteikiamos akademinės atostogos. Studentai, neparengę BD nustatytu laiku, be pateisinamos priežasties neatvykę į BD gynimą katedroje arba BD gynimo komisijoje, neapgynę darbo, yra braukiami iš studentų sąrašo.

BD vertinamas pagal pasiekimų lygmenį (10 balų skalė), vadovaujantis pademonstruotu darbe ir darbo gynime studijų rezultatų lygiu. Komisija darbą įvertina pagal 10 balų sistemą, atsižvelgdama į 3 lentelėje BD vertinimo rubrikoje nurodytus kriterijus.

$$BDV = 0,1 * X_1 + 0,1 * X_2 + 0,3 * X_3 + 0,4 * X_4 + 0,1 * X_5:$$

BDV – baigiamojo darbo vertinimas;

X_1 – darbo įforminimas;

X_2 – įvadas;

X_3 – teorinė dalis;

X_4 – tiriamoji dalis;

X_5 – išvados ir rekomendacijos;

BD pristatymas BD gynimo komisijoje vertinamas pagal BD pristatymo rubriką (4. entelė). Galutinį BD (GBV) vertinimą sudaro:

$$GBV = 0,4 * X_1 + 0,6 * X_2:$$

GBV – Galutinis baigiamojo darbo vertinimas:

X_1 – BD recenzento vertinimas;

X_2 – BD gynimo komisijos narių vertinimų vidurkis.

3 lentelė. BD vertinimo rubrika.

Pasiiekimų lygmuo	Puikus		Tipinis		Slenkstinis	
	10 (puikiai) puikus darbo atlikimas su nežymiomis klaidomis	9 (labai gerai) labai geras darbas, aukščiau vidutinių standartų, bet su keliomis klaidomis	8 (gerai) stiprus darbas, bet su žymiomis klaidomis	7 (vidutiniškai) gana geras, bet su reikšmingais trūkumais	6 (patenkinamai) darbas atitinka minimalius reikalavimus	5 (silpnai) darbas atitinka minimalius reikalavimus
Darbo įforminimas (X₁) 10 proc.	<p>Darbas vientisas, pateiktos visos būtinos apimtimi subalansuotos struktūrinės dalys, jų pavadinimai atitinka turinį.</p> <p>Baigiamojo darbo įforminimas atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Pateiktos iliustracijos (paveikslai, lentelės) panaudotos tikslingai, informatyvios ir kokybiškos, aiškios (pavadinimai, paaiškinimai, šaltiniai, numeracija), estetiškos. Informacija nedubliuojama.</p> <p>Kalba mokslinė ir taisyklinga, stilius tinkamas, tekstas be gramatinių klaidų. Sąvokos vartojamos tiksliai.</p>	<p>Darbas vientisas, pateiktos visos būtinos apimtimi subalansuotos struktūrinės dalys, jų pavadinimai atitinka turinį. Baigiamojo darbo įforminimas atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Pateiktos iliustracijos (paveikslai, lentelės) panaudotos tikslingai, informatyvios ir kokybiškos, aiškios (pavadinimai, paaiškinimai, šaltiniai, numeracija), estetiškos. Informacija nedubliuojama.</p> <p>Kalba mokslinė ir taisyklinga, stilius tinkamas, tekstas be gramatinių klaidų.</p>	<p>Darbas vientisas, pateiktos visos būtinos apimtimi subalansuotos struktūrinės dalys, jų pavadinimai atitinka turinį. Įforminimas atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Pateiktos iliustracijos (paveikslai, lentelės) panaudotos tikslingai, informatyvios ir kokybiškos, aiškios (pavadinimai, paaiškinimai, šaltiniai, numeracija), estetiškos.</p> <p>Informacija nedubliuojama.</p> <p>Kalba taisyklinga, stilius tinkamas, tekstas be gramatinių</p>	<p>Darbas vientisas, pateiktos visos struktūrinės dalys, jų pavadinimai atitinka turinį.</p> <p>Įforminimas iš dalies atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Pateiktos iliustracijos (paveikslai, lentelės) panaudotos pakankamai tikslingai.</p> <p>Kalba iš dalies taisyklinga, pasitaiko stiliaus klaidų, tekstas be gramatinių klaidų. Sąvokos vartojamos ne visada tinkamai.</p>	<p>Pateiktos visos struktūrinės dalys, tačiau darbas nevientisas, jų pavadinimai iš dalies atitinka turinį.</p> <p>Įforminimas iš dalies atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Dalis iliustracijų (paveikslai, lentelės) panaudotos netikslingai. Informacija dubliuojama.</p> <p>Kalba iš dalies taisyklinga, pasitaiko stiliaus klaidų, bei gramatinių klaidų. Sąvokos nevartojamos. Literatūros sąrašas sudarytas ne pagal metodinius nurodymus.</p>	<p>Darbas nevientisas, Struktūrinės dalys minimaliai atitinka BD turinį. Įforminimas minimaliai atitinka metodinius reikalavimus.</p> <p>Pateiktos iliustracijos (paveikslai, lentelės) panaudotos netikslingai. Informacija dubliuojama.</p> <p>Kalba ne taisyklinga, yra stiliaus, bei gramatinių klaidų. Sąvokos nevartojamos. Literatūros sąrašas sudarytas ne pagal metodinius nurodymus.</p>

	Literatūros sąrašas sudarytas pagal metodinius nurodymus. Visi sąraše nurodyti šaltiniai yra paminėti/cituoti tekste.	Sąvokos vartojamos tiksliai. Literatūros sąrašas sudarytas pagal metodinius nurodymus. Visi sąraše nurodyti šaltiniai yra paminėti/cituoti tekste.	klaidų. Sąvokos vartojamos tiksliai. Literatūros sąrašas sudarytas pagal metodinius nurodymus. Visi sąraše nurodyti šaltiniai yra paminėti/cituoti tekste.	Literatūros sąrašas iš dalies atitinka metodinius nurodymus. Ne visi sąraše nurodyti šaltiniai yra paminėti/cituoti tekste.		
Įvadas (X₂) 10 proc.	Pagrįstas temos aktualumas, glaustai ir aiškiai išdėstyta tiriamos problemos esmė, suformuluotas probleminis klausimas. Tikslu formuluotė atitinka temos pavadinimą. Uždaviniai suformuluoti aiškiai ir konkrečiai, prasminiu požiūriu glaudžiai susiję su tyrimo tikslu, atitinka BD turinį ir tyrimo rezultatus. Aiškiai apibrėžtas tyrimo objektas. Pagrįsti darbe naudojami tyrimo metodai.	Pagrįstas temos aktualumas, aiškiai išdėstyta tiriamos problemos esmė, suformuluotas probleminis klausimas. Tikslu formuluotė atitinka temos pavadinimą. Uždaviniai suformuluoti aiškiai ir konkrečiai, prasminiu požiūriu glaudžiai susiję su tyrimo tikslu, atitinka BD turinį ir tyrimo rezultatus. Aiškiai apibrėžtas tyrimo objektas. Pagrįsti darbe naudojami tyrimo metodai.	Aiškiai išdėstyta tiriamos problemos esmė, suformuluotas probleminis klausimas. Tikslu formuluotė atitinka temos pavadinimą. Uždaviniai suformuluoti aiškiai ir konkrečiai, prasminiu požiūriu glaudžiai susiję su tyrimo tikslu, atitinka BD turinį ir tyrimo rezultatus. Aiškiai apibrėžtas tyrimo objektas. Pagrįsti darbe naudojami tyrimo metodai.	Pateikta tiriama problema. Uždaviniai suformuluoti susiję su tyrimo tikslu, atitinka BD turinį ir tyrimo rezultatus. Įvardintas tyrimo objektas. Darbe naudojami tyrimo metodai iš dalies pagrįsti.	Pateikta tiriama problema. Suformuluoti uždaviniai iš dalies susiję su tyrimo tikslu, iš dalies atitinka BD turinį ir tyrimo rezultatus. Įvardintas tyrimo objektas. Iš dalies pagrįsti darbe naudojami tyrimo metodai.	Tiriama problemos esmė suformuluota neaiškiai, nepilnai atskleistas temos aktualumas. Iškelti uždaviniai iš dalies susiję su tyrimo tikslu. Įvardintas tyrimo objektas. Darbe naudojami tyrimo metodai nepagrįsti.
Teorinė dalis (X₃) 30 proc.	Nuosekliai apžvelgtos, palygintos teorijos, su kuriomis glaudžiai susijusi	Apžvelgtos, palygintos teorijos, su kuriomis glaudžiai susijusi	Palygintos teorijos, su kuriomis glaudžiai susijusi nagrinėjama	Analizuoti Lietuvos ir užsienio autorių šaltiniai, remtasi	Analizuoti Lietuvos autorių šaltiniai, remtasi mokslinėmis	Pateikta literatūros apžvalga, iš dalies siejasi su tyrimo problema.

	<p>nagrinėjama tyrimo problema. Analizuoti Lietuvos ir užsienio autorių šaltiniai, aprašyti Lietuvoje ir/ar užsienyje nagrinėjama tema statistiniai duomenys, empirinių tyrimų duomenys, remtasi naujausiomis autorių mokslinėmis publikacijomis duomenų bazėse. Aptartos svarbiausios sąvokos, išryškinti pastebėti prieštaravimai, pateikti bei palyginti skirtingų autorių požiūriai, argumentai. Teorinė dalis išdėstyta nuosekliai, logiškai, vientisai, moksline kalba, pateikti teorinės dalies apibendrinimai. Pasirinkti literatūros šaltiniai tinkami, adekvatūs darbo problemai. Medžiaga yra patikimai atrinkta ir pristatyta. Laikomasi citavimo reikalavimų.</p>	<p>nagrinėjama tyrimo problema. Analizuoti Lietuvos ir užsienio autorių šaltiniai, aprašyti Lietuvoje ir/ar užsienyje nagrinėjama tema statistiniai duomenys, empirinių tyrimų duomenys, remtasi naujausiomis autorių mokslinėmis publikacijomis duomenų bazėse. Aptartos svarbiausios sąvokos, išryškinti pastebėti prieštaravimai, pateikti bei palyginti skirtingų autorių požiūriai, argumentai. Teorinė dalis išdėstyta nuosekliai, logiškai, vientisai, moksline kalba, pateikti teorinės dalies apibendrinimai. Pasirinkti literatūros šaltiniai adekvatūs tyrimo temai, problemai bei tyrimo objektui. Laikomasi citavimo reikalavimų.</p>	<p>tyrimo problema. Analizuoti Lietuvos ir užsienio autorių šaltiniai, remtasi mokslinėmis publikacijomis duomenų bazėse. Teorinė dalis išdėstyta nuosekliai, logiškai, vientisai, moksline kalba, pateikti teorinės dalies apibendrinimai. Pasirinkti literatūros šaltiniai adekvatūs tyrimo temai, problemai bei tyrimo objektui. Laikomasi citavimo reikalavimų.</p>	<p>naujausiomis autorių mokslinėmis publikacijomis duomenų bazėse Aptartos svarbiausios sąvokos. Pateikti bei palyginti skirtingų autorių požiūriai, argumentai. Nevisi naudojami literatūros šaltiniai svarbūs tyrimo problemai. Laikomasi citavimo reikalavimų.</p>	<p>publikacijomis. Pateiktos svarbiausios sąvokos. Nevisi naudojami literatūros šaltiniai svarbūs tyrimo problemai. Pasitaiko citavimo klaidų. Nevisos nuorodos tekste, paveiksluose, lentelėse, prieduose pateiktos pagal reikalavimus.</p>	<p>Cituojuama tik keletas problemai spręsti tinkamų mokslinių publikacijų. Nepanaudotos duomenų bazės. Citavimas pateiktas ne pagal reikalavimus.</p>
<p>Tiriamoji dalis (X4) 40 proc.</p>	<p>Išsamiai aptarti tyrimo rezultatai,</p>	<p>Rezultatai įvertinti atsižvelgiant į užsibrėžtus tikslus,</p>	<p>Rezultatai įvertinti atsižvelgiant į tikslus.</p>	<p>Rezultatai įvertinti atsižvelgiant į</p>	<p>Rezultatų vertinimas nepakankamai argumentuotas.</p>	<p>Rezultatai paviršutiniškai įvertinti atsižvelgiant į užsibrėžtus tikslus.</p>

	<p>pademonstruoti puikius įgūdžiai. Detalizuota, kas buvo nustatyta konkretaus tyrimo metu, pateikta rezultatų dinamika per tam tikrą laikotarpį. Rezultatai lyginami su užsibrėžtais tikslais ir aiškiai bei tinkamai argumentuoti, apsvarstyta bendra jų reikšmė tvaraus žemės ūkio kontekste. Rezultatai interpretuojami visada teisingai. Interpretuojant duomenis logiškai aptariami tolesni veiksmai. Įvardinta reikšmė įmonei, organizacijai. Nuosekliai išanalizuotas kiekvienas tyrimo etapas. Detalizuota tyrimo metodika, nuoseklus tyrimo/analizės eigos išdėstymas. Tinkamai apdoroti tyrimo duomenys. Pateikti teisingi skaičiavimai, nurodytos formulės su paaiškinimais. Tyrimo duomenys pateikti lentelėse ir/ar paveiksluose.</p>	<p>palyginti su pateiktais rezultatais kituose šaltiniuose ir vertinimai yra tinkamai argumentuoti, apsvarstyta bendra jų reikšmė tvaraus žemės ūkio kontekste. Išanalizuotas kiekvienas tyrimo etapas. Pateikti teisingi skaičiavimai, nurodytos formulės su paaiškinimais. Tyrimo duomenys pateikti lentelėse ir/ar paveiksluose. Pateiktos įmonės/ūkio veiklos tobulinimo galimybės, jų pagrįstumas.</p>	<p>Kai kurių rezultatų interpretacijai trūksta aiškumo. Pateikti teisingi skaičiavimai, nurodytos formulės su paaiškinimais. Tyrimo duomenys pateikti lentelėse ir/ar paveiksluose. Pateiktos įmonės/ūkio veiklos tobulinimo galimybės, jų pagrįstumas.</p>	<p>užsibrėžtus tikslus ir tinkamai atlikti. Rezultatų interpretavimas nėra grįstas statistiniais duomenimis. Metodai ir rezultatai atitinka šios srities rezultatus. Pateikti teisingi skaičiavimai. Pateiktos įmonės/ūkio veiklos tobulinimo galimybės.</p>	<p>Rezultatų vertinimui parinkti metodai iš dalies tinkami. Pasitaiko skaičiavimuose klaidų. Silpnai detalizuota rezultatų reikšmė įmonei/ūkiui.</p>	<p>Duomenys minimaliai interpretuoti. Yra klaidų skaičiavimuose.</p>
--	---	--	--	--	--	---

	Pateiktos įmonės/ūkio veiklos tobulinimo galimybės, jų pagrįstumas.					
Išvados ir rekomendacijos (X5) 10 proc.	Išvados logiškos, aiškios ir struktūrizuotos, optimalios apimties, atitinkančios temos uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą, Rekomendacijos ekspertiškai aptartos, konkrečios, pagrįstos.	Išvados logiškos, aiškios ir struktūrizuotos, optimalios apimties, atitinkančios temas uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą, Rekomendacijos konkrečios, pagrįstos.	Išvados aiškios, struktūrizuotos, optimalios apimties, atitinkančios temas uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą. Rekomendacijos tinkamai suformuluotos.	Išvados optimalios apimties, atitinkančios temas uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą. Suformuluotos rekomendacijos nepagrįstos.	Išvados iš dalies atitinkančios temas uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą. Rekomendacijos paviršutiniškos.	Išvados iš dalies atitinkančios temas uždavinius, tikslą bei problemos sprendimą. Rekomendacijos nepateiktos.

BD recenzentas ir BD gynimo komisijos nariai BD vertina naudodami BD vertinimo rubriką.

4 lentelė. BD pristatymo vertinimo rubrika.

Vertinamos sritis	Vertinimo kriterijai	Vertinimo taškai		
		0	1	2
Tyrimo problematikos pristatymas	Aiškus, koncentruotas tyrimo pristatymas (įvadas, svarbiausi tyrimo duomenys, išvados). Laisvas operavimas tyrimo rezultatais, gebėjimas juos tinkamai interpretuoti.	0	1	2
Kalbinė raiška	Kalba aiški, sklandi. Laikomasi bendravimo etiketo.	0	1	2
Vizualiai pateikiamos medžiagos kokybė	Demonstracinė medžiaga parengta <i>Power Point</i> ar kita kompiuterine programa, tinkamo dydžio šriftu. Pateiktys vaizdžios, informatyvios, estetiškos. Išskirti glausti esminiai teiginiai.	0	1	2
Laiko valdymas	Tinkamai išnaudotas pristatymui skirtas laikas – iki 7 min.	0	1	2
Klausimų valdymas	Trumpi, aiškūs, argumentuoti atsakymai į komisijos narių, recenzentų klausimus, pastabas.	0	1	2

BD pristatymas vertinamas pagal vertinimo sritis. Kiekviena sritis vertinama taškais nuo 0 iki 2. Bendra taškų suma – ne daugiau kaip 10.

PRIEDAI

STUDIJŲ PROGRAMOS KOMPETENCIJOS IR STUDIJŲ REZULTATAI

Bendrosios kompetencijos		Studijų programos rezultatai	
1.	Bendravimas ir bendradarbiavimas.	1.1.	Bendraus ir bendradarbiaus įvairiose komunikacinėse situacijose, argumentuotai reikš mintis dalyvaujant konsultacijose.
		1.2.	Gebės formuluoti problemą, nustatyti tikslą, priimti racionalius sprendimus.
2.	Nuoseklus ir logiškas mąstymas, problemų sprendimas, nuolatinis tobulėjimas.	2.1.	Naudosis mokslinė literatūra, rekomendacijomis bei teisės aktais, juos analizuos ir taikys praktinėje veikloje.
		2.2.	Gebės dirbti savarankiškai ir komandoje, spręsti problemas, priimti vadybinius sprendimus ir teikti siūlymus žemės ūkio verslų valdymui.
Dalykinės kompetencijos		Studijų programos rezultatai	
3.	Augalų ir gyvūnų vystymosi, produktyvumo vertinimas.	3.1.	Paaškins augalų biologines savybes, vystymosi dėsningumus, augalų auginimo sąlygas, dirvožemio derlingumo palaikymo svarbą, augalų mitybos procesus.
		3.2.	Apibūdins atskirų ūkinių gyvūnų rūšių biologines, ūkines savybes, genetiką, veisimą, laikymą, higieną, gerovę ir ūkinių gyvūnų mitybos technologijas.
4.	Auginimas augalų ir gyvūnų taikant našias ir aplinkai draugiškas inovatyvias technologijas.	4.1.	Taikys tiksliosios žemdirbystės metodus augalų auginimo technologijose, naudojant GIS sistemas ir duomenų bazes.
		4.2.	Pasirinks inovatyvias augalų ir gyvūnų auginimo technologijas įvairioms ūkininkavimo sistemoms, tausos esamus gamtos resursus, biologinę įvairovę.
		4.3.	Vertins pasėlių derliaus formavimo principus ir dėsningumus.
		4.4.	Naudos kompiuterines ūkio valdymo programas duomenims gauti, kaupti, apdoroti, analizuoti ir naudoti ūkio veiklos planavime.
5.	Perdirbimas, laikymas ir realizavimas augalinės bei gyvulinės produkcijos.	5.1.	Paaškins maisto žaliavų gamybos, apdorojimo, laikymo bei perdirbimo procesus.
		5.2.	Analizuos augalinės ir gyvūninės produkcijos kokybės tyrimus bei kokybės kontrolės rezultatus.
		5.3.	Vykdydys augalinės ar gyvūninės produkcijos laikymą, pirminį perdirbimą ir paruošimą realizacijai, parinks tinkamą žaliavą, modernią įrangą diegiant maisto produktų technologijas.
6.	Taikymas inovatyvių žemės ūkio vadybos metodų ir modelių.	6.1.	Gebės taikyti profesinėje veikloje socialinių mokslų teorines žinias ir modelius.
		6.2.	Žinos bendrąją žemės ūkio politiką, jos tikslus, susijusius su žemės ūkio ir kaimo plėtros iššūkiais, orientuotais į Europos Sąjungos (ES) strategijos įgyvendinimą.

Bendrosios kompetencijos		Studijų programos rezultatai	
		6.3.	Vertins žemės ūkio verslo ūkinės veiklos procesus, rezultatus bei parinks žemės ūkio produktų rinkodaros strategijas ir modelius.
7.	Žemės ūkio verslo įmonės valdymas.	7.1.	Planuos, organizuos ir kontroliuos žemės ūkio subjektų veiklą, pagrindinių žemės ūkio produktų gamybos procesus, numatys ir parinks veiklos finansavimo šaltinius, kreditavimo formas, investicinius (inovacijų) žemės ūkio ar kaimo plėtros projektus.
		7.2.	Analizuos, vertins ūkio duomenis, taikys duomenų analizės rezultatus sprendimams priimti ir veiklai planuoti.

TVIRTINU
Prodekanas (ė)

20 - -

**VILNIAUS KOLEGIJOS
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
KRAŠTOTVARKOS IR AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ KATEDRA
BAIGIAMŲJŲ DARBŲ RENGIMO ETAPŲ PLANAS
20 - 20 m. m.**

Baigiamojo darbo rengimo etapas		Mėnuo ir diena (-os)						
		Lapkritis	Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis
1.	Baigiamųjų darbų probleminio tyrimo lauko sričių paskelbimas studentams							
2.	Baigiamojo darbo vadovo skyrimas							
3.	Baigiamųjų darbų temų suderinimas su vadovu							
4.	Baigiamųjų darbų temų registravimas katedroje (baigiamojo darbo registravimo lapo pateikimas katedrai)							
5.	Baigiamųjų darbų temų ir vadovų tvirtinimas dekanų įsakymu							
6.	Baigiamųjų darbų gynimas katedroje							
7.	BD savarankiškumo patikra							
8.	BD vadovo atsiliepimo pateikimas katedrai							
9.	Baigiamųjų darbų recenzavimas							
10.	Studentų susipažinimas su recenzijomis							
11.	Baigiamųjų darbų gynimas Baigiamųjų darbų gynimo komisijoje							

Katedros vedėja

Vardas, Pavardė

**VILNIAUS KOLEGIJOS
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
BAIGIAMOJO DARBO TEMOS REGISTRAVIMO LAPAS**

Studentas (-ė).....

Akademinė grupė.....

Baigiamojo darbo vadovas (-ė).....

Baigiamojo darbo tema:

Lietuvių kalba –

.....
.....

Anglų kalba –

.....
.....

Darbo baigimo data.....

Darbo problema.....

.....

Darbo tikslas.....

Preliminarūs baigiamojo darbo uždaviniai ir turinio planas

.....
.....

Studentas (-ė).....

(parašas) (vardas, pavardė)

Baigiamojo darbo vadovas (-ė).....

(parašas) (vardas, pavardė)

Tema užregistruota:

..... katedros vedėjas (-a).....

(parašas, data) (vardas, pavardė)

VILNIAUS KOLEGIJA
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
KRAŠTOTVARKOS IR AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ KATEDRA

Studijų programa: Agroverslo technologijos (valst. kodas 6531IX004)

(Times New Roman, 12 pt)

Vardenis Pavardenis (12 pt, Bold)

X ŪKIO EKOLOGIŠKŲ BRAŠKIŲ AUGINIMO IR REALIZAVIMO VERTINIMAS

(Times New Roman, 12 pt, Bold, didžiosios raidės)

**ANALYSIS OF GROWTH AND REALISATION OPPORTUNITIES OF ECOLOGICAL
STRAWBERRIES AT X' FARM**

(Times New Roman, 12 pt, Bold, didžiosios raidės)

Baigiamasis darbas (projektas) *12 pt dydis*

12 pt dydis Baigiamojo darbo (projekto) vadovas – doc. dr. Petras Petraitis

12 pt dydis Konsultantas (*nurodoma, jei toks yra*) -

12 pt dydis Baigiamojo darbo (projekto) pateikimo data:

Vilnius, 20...(12 pt dydis)

SANTRUMPŲ PAAIŠKINIMAI

AAP - Augalų apsaugos produktai

BŽŪP -Bendroji žemės ūkio politika

GAAB - Gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė

GAAP – Gera augalų apsaugos praktika

IKOK - Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolė

SG - Sutartinis gyvulys

OC - Organinė anglis

SVARBIAUSIŲ SAŲOKŲ ŽODYNĖLIS

Alelopatija - vieno augalų poveikis kitiems jų išskiriamomis skystomis ir dujinėmis fiziologiškai aktyviomis medžiagomis.

Trašų produktyvumo efektyvumas – augalų derliaus ir paiimtų element masės santykis.

Racionas - tam tikros sudėties pašarų arba lesalų tokio maistingumo rinkinys, kuris sudaromas atsižvelgiant į gyvulio arba paukščio maisto medžiagų ir energijos reikmę per tam tikrą laiką.

Žydėjimo iniciacija - išorinių ir vidinių veiksnių sukelti pokyčiai, lemiantys žydėjimą.

Vernalizacija – žieminių javų, dvimečių ir kai kurių dugiamečių augalų augimo ir vystymosi pakopos.

LENTELIŲ SĄRAŠAS

- 1 lentelė. Judriojo fosforo (P_2O_5) kaita Lietuvos dirvožemiuose (2007-2022 m.)
- 2 lentelė. Sutartinių gyvulių (SG) skaičiaus ir mėšlo bei srutų skleidimo ploto nustatymas.
- 3 lentelė. Teorinė biodujų išėiga substratui naudojant įvairias žaliavas.
4. lentelė Galvijų skaičiaus Lietuvoje dinamika 2010–2022 m. (šaltinis: Lietuvos žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras).

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

- 1 pav. Pasėlių piktžolėtumas rūgščiame ir pakalkintame dirvožemyje.
- 2 pav. Gyvulių ganymas šlapynėse.
- 3 pav. Principinė biodujų gamybos schema.
- 4 pav. Inovacijų poreikis gyvulininkystės ūkiuose.
- 5 pav. Penimų galvijų šėrimo inovatyviais pašarais ekonominiai rezultatai.

LITERATŪROS SĄRAŠO SUDARYMO ATMINTINĖ

KNYGOS	
Vienas autorius	Gyls, B. (2018). <i>Bitonomija: įvadas į pirmą milijoną internetu</i> . Vilnius: Alma littera.
Du autoriai	Samuilova, A. ir Lieponienė, J. (2018). <i>Programos STEKAS PLIUS praktinis taikymas: studijų knyga</i> . Vilnius: BMK leidykla. Holland, J., & Leslie, D. (2018). <i>Tour operators and operations: Development, management and responsibility</i> . Wallingford, Oxfordshire: CABI.
Trys–septyni autoriai	Gavelis, V., Gylys, P., Mačiekus, V., Minkevičienė, N., Paliulytė, R., Ulvidienė, E. ir Urbšienė, L. (2017). <i>Makroekonomika: Vilniaus universiteto vadovėlis</i> . Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
Daugiau nei septyni autoriai	Snieška, V., Baumilienė, V., Bernatonytė, D., Čiburienė, J., Dumčiuvienė, D., Juozapavičienė, A., . . . Urbonas, J. (2011). <i>Makroekonomika: vadovėlis ekonominių specialybių studentams</i> . Kaunas: Technologija.
Be autoriaus	<i>Lietuvos Respublikos Konstitucija: oficialių dokumentų tekstai su pakeitimais ir papildymais iki 2012 m. sausio 01 d.</i> (2012). Kaunas: Judex spauda.
Autorius – organizacija, kolektyvas	Lietuvos dietologų draugija. (2004). <i>Dietinio maisto saugos vadovas: geros higienos praktikos taisyklės asmens sveikatos priežiūros, socialinės globos ir rūpybos įstaigose</i> . Vilnius: Homo liber.
Sudarytojo, redaktoriaus parengta knyga	Norkus, A. (Sud.). (2018). <i>Diabetinė nefropatija</i> . Kaunas: Medicininės informacijos centras. Galiniene, G. ir Deveikis, S. (Red.). (2012). <i>Viešieji ir privatūs aktyvai: transformacijų, efektyvaus naudojimo ir vertinimo aspektai: konferencijos, vykusios Vilniuje, Vilniaus universitete 2012 m. spalio 19 d., mokslo darbai</i> . Vilnius: Vilniaus universitetas. Agarwal, S., et al. (Eds). (2018). <i>Special interest tourism: Concepts, contexts and cases</i> . Wallingford, Oxfordshire: CABI. <i>Jei knygą parengė daugiau nei du sudarytojai ar redaktoriai, galima nurodyti tik pagrindinio sudarytojo pavardę ir prirašyti „ir kt.“, angliškuose šaltiniuose – „et al.“.</i>
Straipsnis ar skyrius knygoje, konferencijos pranešimas	Pučėtaitė, R. (2015). Organizacijų etikos samprata ir jos efektyvumo prielaidos. Iš R. Pučėtaitė, A. Novelskaitė ir R. Pušinitė (Sud.), <i>Organizacijų etika, novatoriškumas ir darniosios inovacijos: monografija</i> , (p. 24-40). Vilnius: Akademine leidyba. Preckailaitė, E. ir Lukošienė, L. (2018 m. birželio 1 d.). Naujagimių įgimta diafragmos išvarža – perioperaciniai iššūkiai. Iš <i>Lietuvos vaikų chirurgų draugijos konferencija „Lietuvos vaikų chirurgija 2018“: pranešimų tezės</i> , (p. 13). Kaunas: Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Vaikų chirurgijos klinika.
Daugiatomiaj leidiniai	Antanavičius, J. (Red.). (2000). <i>Muzikos enciklopedija</i> (T. 1-3). Vilnius: Lietuvos muzikos akademija.
Papildomo leidimo knyga	Nekrašas, E. (2012). <i>Filosofijos įvadas</i> (3-ioji patais. ir papild. laida.). Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras. Holcombe, J., & Holcombe, C. (2017). <i>Survey of operating systems</i> (5th ed.). New York, N.Y.: McGraw-Hill.
Elektroninė knyga internete	Sinkevičius, V., Birmontienė, T., Miliuvienė, J., Vilkelis, G., Novikovas, A., Bilevičiūtė, E., . . . Šaltinytė, L. (2019). <i>Lietuvos teisė, 2018: esminiai pokyčiai</i> . Vilnius: Mykolo Romerio universitetas. Prieiga per internetą https://ebooks.mruni.eu/product/lietuvos-teis-2018-esminiai-pokyčiai
Elektroninė knyga duomenų bazėse	Grebow, D., & Gill, S. J. (2018). <i>Minds at work: Managing for success in the knowledge economy</i> . Alexandria: Association For Talent Development. Prieiga per EBSCOhost http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1625438&site=ehost-live

PERIODINIAI LEIDINIAI	
Straipsniai moksliniuose žurnaluose	Pečiūrienė, A. (2017). Fostering of business and management students learning in accounting courses. <i>Journal Advances in Higher Education</i> , 4, 69-78. Bučienė, R., Ulvidienė, E. ir Valentukevičienė, S. (2015). Studentų verslumo ir kūrybiškumo ugdymas Vilniaus kolegijos Ekonomikos fakultete. <i>Mokslo taikomieji tyrimai Lietuvos kolegijose</i> , 2(11), 17-27. <i>Autoriai (vienas; du; trys ir daugiau autorių) nurodomi taip pat, kaip aprašant knygas.</i>
Straipsnis elektroniniame žurnale	Davulis, G. (2016). The system of Lithuanian business enterprises and macroeconomic efficiency of its elements. <i>US-China Foreign Language</i> , 14(3), 250-255. doi:10.17265/1539-8080/2016.03.008
Straipsnis populiariajame žurnale	Katkevičius, A. (2018, birželis). Nuo ego sistemos – prie ekosistemos. <i>Verslo klasė</i> , 3, 24-29.
Straipsnis laikraštyje	Micevičiūtė, G. (2018 m. spalio 8 d.). Padangas galima perdirbti netgi į kurą. <i>Lietuvos Rytas</i> , p. 8-9.
Straipsnis elektroniniame laikraštyje	Bružauskas, V. (2019 balandžio 2 d.). Ilgalaikio turto amortizavimo apskaitos politikos pasirinkimas. <i>Apskaitos, audito ir mokesčių aktualijos</i> . Prieiga per internetą http://aktualijos.lt/straipsniai/ilgalaikio-turto-amortizavimo-apskaitos-politikos-pasirinkimas
Straipsnis iš duomenų bazės	Sfakianaki, E., & Kakouris, A. (2019). Lean thinking for education: Development and validation of an instrument. <i>International Journal of Quality & Reliability Management</i> , 36(6), 917-950. Prieiga per Emerald Insight duomenų bazę doi:10.1108/IJQRM-07-2018-0202 Briegel, J. (2019). The effects of the tax cuts and jobs act on small businesses. <i>Journal of Financial Service Professionals</i> , 73(1), 48-55. Prieiga per EBSCOhost http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=133676643&site=ehost-live
KITI INFORMACIJOS ŠALTINIAI	
Teisės aktai	Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas 2004 m. balandžio 13 d. Nr. IX-2112. Prieiga 2019-04-09 per internetą https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3EB34933E485/asr Dėl institucijų, vykdančių mokytojų ir švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą, veiklos akreditacijos. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gruodžio 4 d. įsakymas Nr. V-1422. Prieiga per internetą https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/4055c6e0166611ea9d279ea27696ab7b <i>Visada nurodoma galiojanti teisės aktų suvestinė redakcija.</i>
Disertacijos ir tezės internete / duomenų bazėse	Kairys, A. (2010). <i>Laiko perspektyva: sąsajos su asmenybės bruožais, amžiumi ir lytimi</i> (daktaro disertacija, Vilniaus universitetas). Prieiga per eLABa http://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:1737777/datastreams/MAIN/content
Dokumentas arba ataskaita internete	Blaževičienė, K. (2019 m. vasario 4 d.). <i>Bibliotekos veikla 2018</i> . Prieiga per internetą https://biblioteka.viko.lt/media/uploads/sites/25/2016/10/Veiklos-ataskaita-u%C5%BE-2018-m.pdf
Interneto svetainės informacija	Lietuvos bankų asociacija. (n. d.) Nuostatų dėl pinigų plovimo prevencijos išaiškinimas. Prieiga per internetą https://www.lba.lt/lt/nuostatu-del-pinigu-plovimo-isaiskinimas <i>Jei leidimo metai nėra žinomi, skliausteliuose rašoma „n. d.“</i> Bukotienė, I. (2018 m. lapkričio 13 d.). Pasaulinė diabeto diena 2018: diabetas susijęs su kiekviena šeima. Prieiga per internetą http://www.smlpc.lt/lt/neinfekciniu_ligu_profilaktika/ligu_profilaktika/pasauline_diabeto_diena_2018_diabetas_susijes_su_kiekviena_seima.html

CITAVIMO TEKSTE IR NUORODŲ PATEIKIMO ATMINTINĖ

	Nuorodų pateikimas (sakinio pabaigoje skliaustuose)	Citavimas tekste
Vienas autorius*	(Druker, 2009)	Druker (2009)
Du autoriai	(Pumputienė ir Biziulevičienė, 2015) (Kenneth & Traver, 2019)	Pumputienė ir Biziulevičienė (2015) Kenneth ir Traver (2019)
Trys–penki autoriai	Pirmą kartą: (Karenauskaitė, Bagdonas ir Rotomskis, 2012) (Nobles, Mattison & Matsumura, 2018) Antrą ir kitus kartus: (Karenauskaitė ir kt., 2012) (Miller-Nobles et al., 2018)	<u>Pirmą kartą:</u> Karenauskaitė, Bagdonas ir Rotomskis (2012) Nobles, Mattison ir Matsumura (2018) <u>Antrą ir kitus kartus:</u> Karenauskaitė ir kt. (2012) Miller-Nobles ir kt. (2018)
Šeši–septyni autoriai	(Jasiūnienė ir kt., 2011) (Ulrich et al., 2018)	Jasiūnienė ir kt. (2011) Ulrich ir kt. (2018)
Autorius – organizacija, kolektyvas	Pirmą kartą: (Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija [KAM], 2018) Antrą ir kitus kartus: (KAM, 2018)	<u>Pirmą kartą:</u> Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos ministerija (KAM, 2018) <u>Antrą ir kitus kartus:</u> KAM (2018)
Autoriai ta pačia pavarde	(J. Kazlauskienė, 2017) (L. Kazlauskienė, 2015) <i>Reikia nurodyti ir vardų inicialus.</i>	J. Kazlauskienė (2017) L. Kazlauskienė (2015)
Be autoriaus	(<i>Verslas</i> , 2018) („Vežėjai kyla į kovą“, 2019) <i>Nurodomi pirmi 2–5 šaltinio pavadinimo žodžiai.</i> <i>Knygų, žurnalų, laikraščių, ataskaitų pavadinimai rašomi pasviruoju raštu, o straipsnių, skyrių ar interneto puslapių pavadinimai pateikiami kabutėse.</i>	Knygoje <i>Verslas</i> (2018) teigiama... Straipsnyje „Vežėjai kyla į kovą“ (2019)....
Kelių šaltinių citavimas	(Kaptein, 2015; Palidauskaitė, 2010; Singh, 2011; Vasiljevienė, 2011) <i>Autoriai išdėstomi abėcėlės tvarka.</i> (Kaptein, 2011a, 2011b) <i>Cituojant kelis autoriaus kūrinius, išleistus tais pačiais metais, prie metų prirašoma mažoji raidė a, b, c ir t. t.</i>	Kaptein (2015), Palidauskaitė (2010), Singh (2011) ir Vasiljevienė (2011) Kaptein (2011a, 2011b)
Teisės aktai	(Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, 2017) (Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas, 2002)	Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (2017)

* Autorius – autorius, sudarytojas, režisierius, prodiuseris, atlikėjas ir t. t.

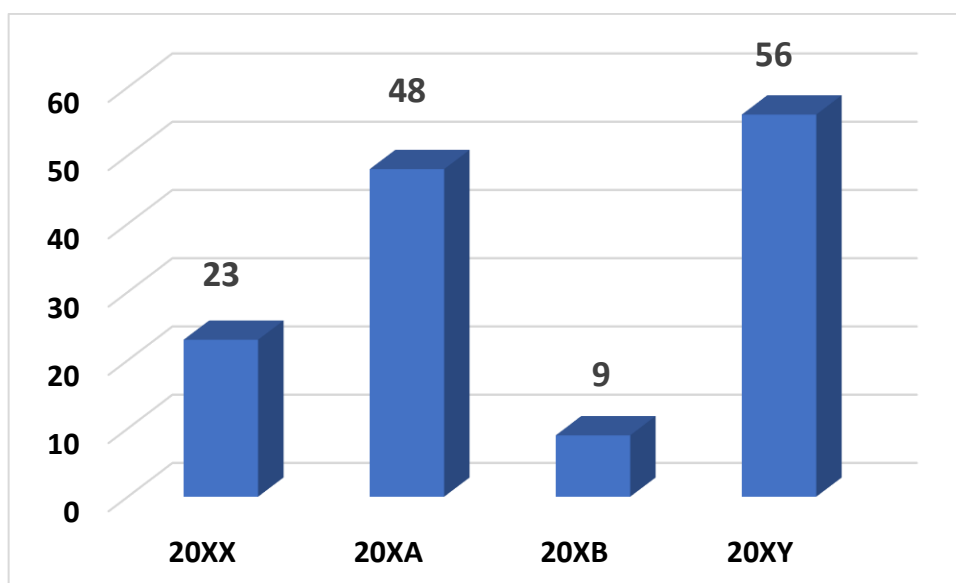
LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ PAVYZDŽIAI

Lentelės pavyzdys

1 lentelė. UAB „X“ realizacijos įplaukos už prekes 20XX m.

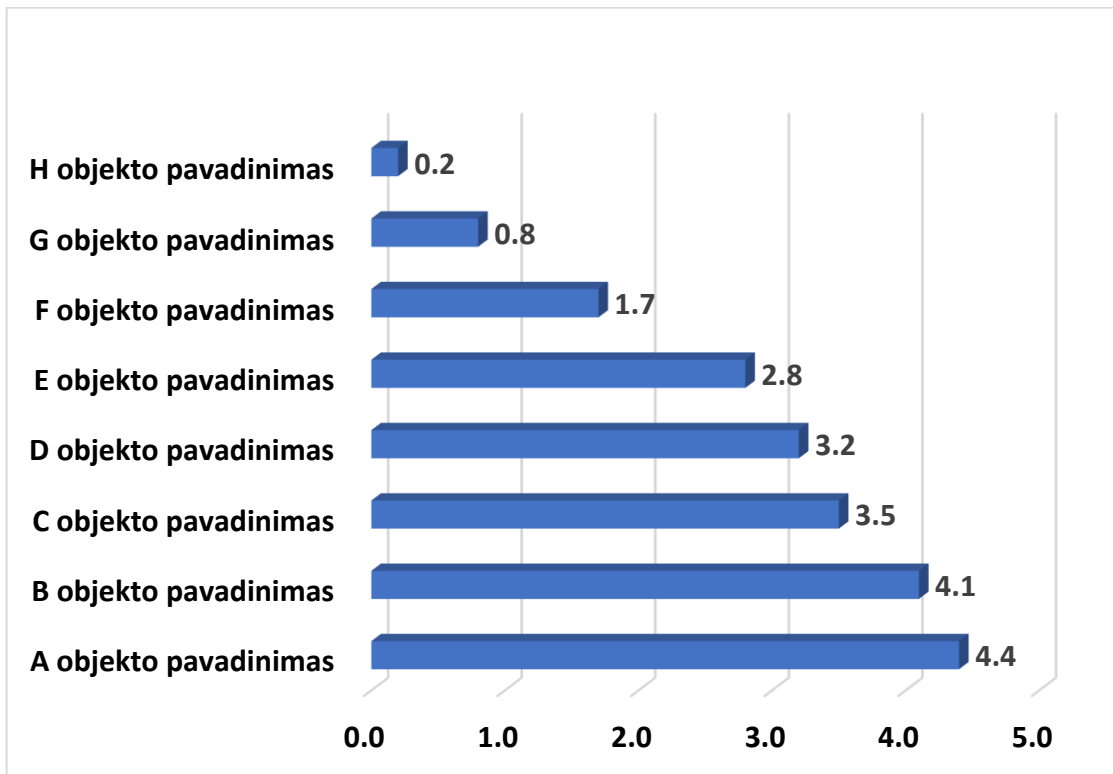
Eil. Nr.	Prekė	Realizacija per vieną dieną		Realizacija per mėnesį		Realizacija per metus	
		vnt.	€	vnt.	€	vnt.	€
1.	A produktas	3	150	90	4 500	5 660	122 000
2.	B produktas	2	60	60	1 800	2 540	98 750
	Iš viso	X	210	X	6 300	X	220 750

Stulpelinės diagramos pavyzdys

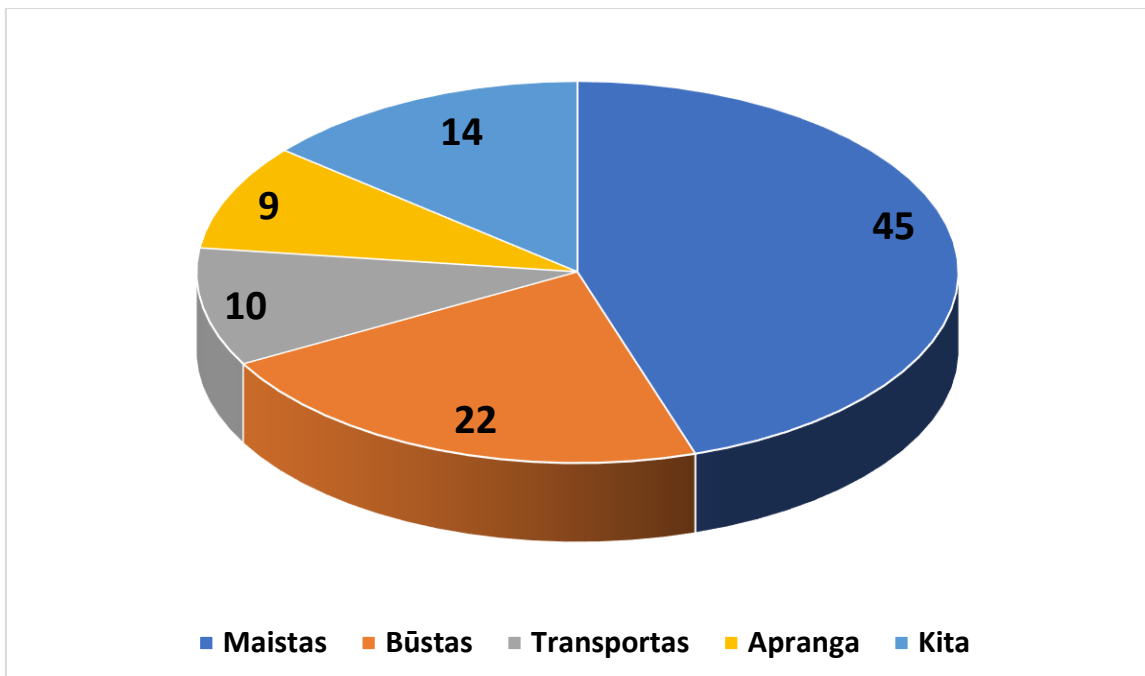
1 pav. UAB „X“ pelno dinamika 20XX-20XY metais, tūkst. Eur

Juostinės diagramos pavyzdys

2 pav. UAB „X“ ekologiškų produktų pirkėjų pasitenkinimą lemiantys veiksniai, proc.

Skritulinės diagramos pavyzdys

3 pav. X miesto gyventojų išlaidų struktūra 20... m., proc.

TURINYS

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės centruota)

IVADAS

.....

1

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

1. SKYRIAUS PAVADINIMAS

.....

6

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

2.

.....

8

2.1. Poskyrio pavadinimas.

.....

9

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), mažosios raidės)

2.2

.....

11

2.3

.....

13

3.

.....

14

3.1.

.....

16

3.2

.....

18

3.2.1. Skirsnio pavadinimas

.....
20

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, mažosios raidės)

3.2.2

.....
22

4

.....
24

4.1

.....
26

4.2

.....
28

4.3

.....
50

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

.....
30

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

LITERATŪRA

.....
31

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

SANTRAUKA

.....
32

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

SUMMARY.....

.....
33

PRIEDAI

34

(Times New Roman, 12 dydžio šriftas, paryškinta (Bold), didžiosios raidės)

12 priedas

SANTRAUKA

VILNIAUS KOLEGIJA

Agrotechnologijų fakultetas

Kraštotvarkos ir agroverslo technologijų katedra

Studijų programa - Agroverslo technologijos, valst. kodas 6531IX004

BAIGIAMOJO DARBO (PROJEKTO) PAVADINIMAS

Baigiamojo darbo (projekto) autorius - Jonas Jonaitis

Baigiamojo darbo (projekto) vadovas – doc. dr. Petras Petraitis

Santrauka turi atspindėti visą darbą, atliepti išsikeltus tikslą ir uždavinius. Joje trumpai apibūdinami pagrindiniai darbo skyriai. Santraukoje neturi būti pateikta nauja ar papildoma informacija, kurios nėra darbe. Santraukos apimtis – vienas puslapis.

Santraukos lietuvių ir anglų kalbomis turi sutapti.

Santrauka anglų kalba rašoma naujame puslapyje.

SUMMARY

Vilniaus kolegija/University of Applied Sciences

Faculty of Agrotechnologies

Department of Landscape Management and Agribusiness Technology

Study Programme - Agribusiness Technology, Code of study programme 6531IX004

BAIGIAMOJO DARBO PAVADINIMAS ANGLU KALBA

Prepared by Jonas Jonaitis

Supervisor – assoc. prof. Petras Petraitis

Supervisor – lect. Petras Petraitis (jei baigiamojo darbo (projekto) vadovas neturi mokslinio vardo)

**VILNIAUS KOLEGIJOS
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
KRAŠTOTVARKOS IR AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ KATEDRA
BAIGIAMOJO DARBO VADOVO ATSILIEPIMAS**

Studijų programa: „Agroverslo technologijos“, valstybinis kodas 6531IX004

Studentas (-ė)

(vardas, pavardė)

Baigiamojo darbo tema

.....

Baigiamojo darbo autoriaus savarankiškumas, iniciatyva, darbo rengimo nuoseklumas

.....

.....

.....

Baigiamasis darbas tinkamas ginti Baigiamųjų darbų gynimo komisijos posėdyje / netinkamas ginti Baigiamųjų darbų gynimo komisijos posėdyje dėl plagiatu faktu nustatymo.

Nustatyta sutaptis su kitais darbais sudaro ... procentų viso darbo, iš jų:

sutaptis su vienu šaltiniu – ... procentų viso darbo;

sutaptis su kitais to paties studento studijų rašto darbais sudaro ... procentų viso darbo;

sutaptis su kitų studentų to paties jungtinio darbo autorių darbais sudaro ... procentų viso darbo.

Baigiamojo darbo

vadovas

.....

(parašas)

.....

(vardas, pavardė)

.....

(darbovietė)

.....

(pareigos)

.....

(data)

VILNIAUS KOLEGIJA
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
KRAŠTOTVARKOS IR AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ KATEDRA
BAIGIAMOJO DARBO RECENZIJA

Baigiamojo darbo tema -----

Baigiamojo darbo autorius -----
(vardas, pavardė)

Recenzentas -----
(vardas, pavardė, darbovietė, pareigos, pedagoginis vardas, mokslinis laipsnis)

Baigiamojo darbo tikslas, uždaviniai, problemos sprendimas

Teorinės dalies vertinimas

Tiriamosios / projektinės dalies vertinimas

Tiriamosios / projektinės dalies ryšys su teorine dalimis

Baigiamojo darbo rezultatai ir išvados

Baigiamojo darbo praktinė reikšmė (pritaikymo galimybės)

Kalbos taisyklingumas

Baigiamojo darbo privalumai

Baigiamojo darbo trūkumai

Klausimai darbo autoriui

Baigiamojo darbo įvertinimas (dešimties balų sistemoje) -----
(įrašyti)

(vardas, pavardė, parašas)

Įmonės pavadinimas

Vilniaus kolegijos Agrotechnologijų fakulteto
Kraštotvarkos ir agroverslo technologijų katedrai

PATVIRTINIMAS

20 -
Vilnius

Patvirtiname, kad studijų programos studentas(-ė)
.....,baigiamajame darbe
sprendė įmonei aktualią problemą pagal įmonės užsakymą.

Pareigybė

Parašas

Vardas Pavardė

VILNIAUS KOLEGIJA

(asmens vardas ir pavardė)

BAIGIAMOJO DARBO VADOVO, RECENZENTO, BAIGIAMOJO DARBO GYNIMO KOMISIJOS NARIO KONFIDENCIALUMO PASIŽADĖJIMAS

20__ m. _____ d.
Vilnius

Būdamas (-a), Vilniaus kolegijos (toliau – Kolegijos) _____
(pareigų pavadinimas)

pareigų vykdymo laikotarpiu ir neribotą laikotarpį pasibaigus jų vykdymui,

1. Pasižadu:

1.1. saugoti ir tik įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais tikslais ir tvarka naudoti visą šio pasižadėjimo 3 punkte nurodytą konfidencialią informaciją, kuri man taps žinoma atliekant pareigas;

1.2. man patikėtus dokumentus saugoti tokiu būdu, kad tretieji asmenys neturėtų galimybės su jais susipažinti ar pasinaudoti;

1.3. nepasilikti jokių man pateiktų dokumentų kopijų.

2. Man žinoma, kad konfidencialią informaciją galėsiu atskleisti tik Lietuvos Respublikos įstatymų ir Kolegijos teisės aktų nustatytais atvejais.

3. Man išaiškinta, kad konfidencialią informaciją sudaro visa su Kolegijos studentų baigiamaisiais darbais susijusi viešai neskelbtina informacija, vertinamų darbų turinys bei informacija, dėl kurios konfidencialumo įspėja Kolegijos įgaliotas asmuo arba prašymą pateikęs asmuo, įmonė ar institucija.

4. Konfidencialia nelaikoma informacija, kuri jos paskelbimo metu buvo viešai prieinama visuomenei ar tapo viešai prieinama ne dėl mano kaltės, taip pat informacija, kuriai Lietuvos Respublikos teisės aktai suteikia viešosios informacijos statusą.

5. Esu įspėtas(-a), kad, pažeidęs(-usi) šį pasižadėjimą, turėsiu atsakyti Kolegijos teisės aktų bei Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta tvarka.

(parašas)

(vardas ir pavardė)

**VILNIAUS KOLEGIJA
AGROTECHNOLOGIJŲ FAKULTETAS
KRAŠTOTVARKOS IR AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ KATEDRA**

**AGROVERSLO TECHNOLOGIJŲ STUDIJŲ PROGRAMOS BAIGIAMŲJŲ DARBŲ
RENGIMO IR ATSISKAITYMO DARBO VADOVUI GRAFIKAS**

Baigiamojo darbo vadovas (ė)

Baigiamojo darbo rengimo etapai	Pateikimo vadovui data	Koregavimas pagal vadovo pastabas data	Pastabos
Pastabos:			
Konsultacijų laikas:			